

BESEDE MIGRACIJE: malí orientacíjskí slovar

Villaggio Globale

Villaggio Globale (Globalna vas) je socialna zadruga, ustanovljena v Ravenni oktobra 2005. Deluje na področju promocije pravične in solidarnostne trgovine, medkulturne vzgoje ter kritičnosti in ozaveščenosti pri porabi izdelkov.

Projekt je nastal leta 1999 z ustanovitvijo združenja *Associazione di Volontariato Il Villaggio Globale* (Prostovoljno združenje Globalna vas), ki je ob rasti gibanja za pravično in solidarnostno trgovino v Ravenni in ustalitvi dejavnosti privedel do ustanovitve zadruga.

Villaggio Globale danes upravlja trgovino *Bottega del Mondo* v Ravenni in v kraju Russi. Dve glavni področji, na kateri zadruga usmerja svoj trud, sta vzgoja in aktivno državljanstvo.

Od leta 2000 je zadruga v sodelovanju s **Pokrajino Ravenna** realizirala enajst izvedb projekta za medkulturno vzgojo *Načrtovati in živeti v globalni vasi*, ki je namenjen učencem osnovnih šol. Na podlagi izkušenj, pridobljenih v teh letih, pripravlja v okviru projekta **Eduka** medkulturne poti, posvečene dijakom srednjih šol.

Svoje vzgojiteljsko delo opravljamo z namenom, da spodbujamo razmišljanje, nove poglede in možnosti, dialog in učenje eni od drugih, za kar kot privilegirane instrumente uporabljamo izkušnje v delavnicah. Vzgajamo k temu, da se kaj naredi, da se na lastni koži preizkusi, kaj pomeni, da se aktiviramo in da postanemo protagonisti.

»Obstajajo taki, ki vodijo druge kot konje, korak za korakom. Morda so nekateri zadovoljni s takim vodenjem. Obstajajo drugi, ki poučujejo s hvaljenjem tistega, kar najdejo dobrega, in z zabavanjem. Obstajajo tudi taki, ki so zadovoljni, če se jih spodbuja. Obstajajo nadalje tisti, ki vzgajajo, ne da bi skrivali absurde sveta, ki so odprti do vseh vrst razvoja in skušajo biti iskreni do drugega in do sebe, pri tem pa sanjajo druge take, kakršni sedaj niso. Vsak se rodi samo, če ga kdo sanja.« Danilo Dolci

Kazalo

Azil	2
Begunec/pribežnik	2
Center za identifikacijo in izgon	2
Človekova mobilnost/migrirati/migracija	2
Delo	2
Denarne pošiljke	3
Dialog	3
Dom	3
Druga generacija	4
Državljan države članice EU	4
Državljan države nečlanice EU	4
Državljan nove države članice EU	4
Državljanstvo.....	4
Emigracija	4
Identiteta	5
Ilegalni migrant	5
Imigracija	6
Integracija	6
Italija	6
Izgon	7
Izkrcaje.....	7
J2	7
Komplet	8
Listina vrednot in državljanstva	8
Materni jezik	8
Melting pot.....	8
Migracijske politike	9
Migracijska veriga	9
Migrant	9
Nepripadnost	9
Neregularen	9
Oskrbovalka na domu	10
Potni list	10
Pripadnost	10
Ravenna.....	10
Sporazum o integraciji.....	11
Strpnost	11
Šola	12
Tuji mladoletniki brez spremstva	12
Ustreznost bivalnih prostorov.....	12
Začasno dovoljenje za prebivanje	12

uredila
zadruga DiaLogos soc. coop sociale
via Dandolo 18 - 47121 Forlì
www.coopdialogos.org

Azil

Gre za zaščito, priznano v 3. odstavku 10. člena italijanske ustave, ki določa, da "tuji državljani, ki ga v njegovi domovini ovirajo pri dejanskem izvajanju tistih demokratičnih svoboščin, ki so zajamčene v italijanski ustavi, ima pravico do zatočišča na ozemlju republike". V skladu z ustavo se azil običajno prizna po razsodbi civilnega sodnika in po ustaljeni navadi zagotavlja iste pravice, ki jih Ženevska konvencija iz leta 1951 priznava beguncem.

Begunec/pribežnik

Status begunca je priznan osebi, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, osnovanem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju nahaja izven države, katere državljani je, in ne more ali zaradi takšnega strahu noče uživati varstva te države, ali osebo, ki nima državljanstva, in se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, pa se zaradi takšnih dogodkov ne more ali noče zaradi omenjenega strahu vrniti v to državo (1. člen Ženevske konvencije iz leta 1951).

Center za identifikacijo in izgon

Gre za Centre za začasno bivanje in pomoč (Centri di permanenza temporanea e assistenza – Cpta), ki so bili preimenovani po začetku veljave zakonskega odloka št. 92/2008, spremenjenega v zakon št. 195/2008. Centre za identifikacijo in izgon še vedno ureja 14. člen zakonodajnega odloka št. 286/98, spremenjenega z zakonom št. 94/2009. V teh centrih so pridržani tujci, za katere je bil izrečen ukrep izгона, in sicer v naslednjih primerih: kadar izgon ni mogoč takoj, ker je treba tujcu nuditi prvo pomoč; kadar je treba preveriti tujčevo identiteto ali državljanstvo; kadar je treba pridobiti dokumente za potovanje; kadar ni na voljo prevoznik. Pridržanje mora v roku 48 ur odobriti mirovni sodnik. Tujca je mogoče pridržati 30 dni, ki jih je možno podaljšati z odobritvijo mirovnega sodnika do največ 180 dni. V centrih so pridržani tudi prosilci mednarodne zaščite, ki so po izreku ukrepa izгона vložili prošnjo za azil.

Človekova mobilnost/migrirati/migracija

Z migracijami mislimo na gibanje skupin ljudi iz enega geografskega območja v drugega. Razlika v dohodkih v različnih regijah sveta, hitra rast prebivalstva v revnejših državah,

skupna rast trgov dela in neustavljivega povpraševanja po ceneni delovni sili v svetovnem merilu so v zadnjih dveh desetletjih privedli do množičnih migracijskih gibanj iz ene države v razvoj v drugo in iz teh držav v industrializirane države. Migracije so vir problemov, vendar tudi odpirajo razvojne možnosti. Denarne pošiljke (glej) migrantov v svoje izvirne države več kot dvakrat presegajo skupni znesek javnih pomoči za razvoj na svetovni ravni.

Delo

Tujci so pravi resurs za državno ozemlje, predvsem v tem kriznem obdobju: v Italiji dela več kot 2 milijona imigrantov (9,8 % skupnih zaposlenih v državi), z davčno prijavo zagotovijo 41,6 milijarde evrov davčnega priliva (kar dosega 5,3 % skupaj prijavljenih dohodkov) in plačajo davke od dohodka fizičnih oseb (Irpéf) v višini 6,2 milijarde evrov (kar je 4,1 % skupnega neto davčnega priliva). Največji delež jih je v odvisnem delovnem razmerju (86,7 %), delajo kot mladi delavci (87,1 %) z nizko poklicno kvalifikacijo, v storitvenem sektorju (51,5 %) in v malih podjetjih (54,6 % jih dela v podjetjih z manj kot 10 zaposlenimi). Imigranti so tisti delež prebivalstva, ki so ga najbolj prizadeli negativni učinki krize (stopnja brezposelnosti tujcev je glede na 8,5 % leta 2008 dosegel 12,1 % leta 2011), kažejo višjo stopnjo revščine (42,2 % tujih družin živi pod pragom revščine), njihove plače pa so za več kot 300 € nižje v primerjavi s plačami italijanskih delavcev. To so le nekateri rezultati Letnega poročila o gospodarstvu imigracije 2012, ki ga je sestavila Fundacija Leone Moressa pod pokroviteljstvom Mednarodne organizacije za migracije (MOM) in Ministrstva za zunanje zadeve.

Denarne pošiljke

Denarne pošiljke migranti pošiljajo domov za vzdrževanje svojih družin ali za naložbe (za gradnjo hiše, zagon gospodarske dejavnosti itn.).

Denar, ki gre »proti domu«, potuje prek bank, predvsem pa prek agencij in storitev Money Transferja (najbolj znana agencija je Western Union), ali s prijatelji in sorodniki, ki se vračajo domov. Zaradi tega je težko oceniti, koliko denarja se pošilja. Rezultati raziskave Fundacije Leone Moressa kažejo, da so tuji državljani

leta 2010 poslali v svoje domovine 7,4 milijarde evrov, kar pomeni povprečno 1618 evrov na posameznika. Azija prejema več kot polovico skupnih denarnih pošiljk, sledijo pa ji Evropa, Amerika in Afrika. Največja rast (+39,7 % v primerjavi z letom 2010) je bila v absolutni meri zabeležena pri pošiljkah na Kitajsko, medtem ko je bil največji padec zabeležen pri pošiljkah na Filipine. V Afriko je bilo leta 2011 poslanih 847,3 milijona evrov, več kot polovica pa je bila namenjena v Maroko (299,8 milijona evrov) in v Senegal (245,4 milijona evrov).

Dialog

Dialog je eden možnih pristopov v odnosu do drugega, do neznanega, do tujca. Temelji na priznavanju dostojanstva identitete drugega in na želji po vzajemnem spoznavanju brez zahteve, da bi se drugi spremenil. Dialoga se ne vzpostavlja s knjigami ali teorijami, ampak ga ustvarjajo ljudje. Vzajemni dialog ne poteka med kulturami ali verami, temveč med moškimi in ženskami, ki se prepoznavajo v določeni kulturi ali veri. Dialog je mogoč le z aktivnim pristopom soudeleženih.

O medkulturnem dialogu se govori, ko se soočajo osebe, ki pripadajo različnim kulturam in si izmenjavajo stališča glede načel lastnih kultur.

O medverskem dialogu pa se govori, ko se soočajo osebe, ki pripadajo različnim veram in si izmenjujejo stališča glede načel svojih religij.

Dom

Večina migrantov danes živi v domovih v najemu, ki so jih našli na prostem trgu prek prijateljev in znancev. Številne raziskave so pokazale, da najemodajalci migrantom pogosto dajejo v najem najslabše domove, od njih zahtevajo več garancij in višje najemnine in z njimi pogosto ne sklenejo najemne pogodbe. V zadnjih letih si je veliko migrantov kupilo dom. Najpogosteje so kupili stare stavbe, ki jih je treba prenoviti, saj so te stale manj, za kar so v banki zaprosili za stanovanjsko posojilo. V zadnjih dveh letih pa jih je zaradi krize veliko izgubilo delo in posledično tudi dom, saj niso mogli odplačevati obrokov posojila.

Pogosto slišimo, da »imigranti kradejo ljudska stanovanja Italijanom«. V resnici je migrantom dodeljenih približno 10 % prebivališč Javnih stanovanjskih gradenj (ERP, Edilizia Residenziale Pubblica), kar pomeni, da so v tem okviru še vedno manjšina. Je pa res, da je med novimi prejemniki teh stanovanj večina migrantov, saj na lestvicah prejemajo visoko točkovanje, ker imajo običajno številne družine in vzdržujejo mladoletne, posledično pa je njihov kazalnik ustreznega ekonomskega položaja (ISEE, Indice di Situazione Economica Equivalente, t.j. razmerje med dohodki in dejanskim številom družinskih članov) nizek.

Naj navedemo nekaj podatkov italijanskega Karitasa: nestalnost dela ima hude posledice na stanovanjske razmere, saj je državni statistični urad Istat ugotovil, da 34 % imigrantov živi v stiski (v primerjavi s 14 % Italijanov). Znatna je tudi razlika med lastniki prebivališč: med migranti jih je 21,3 %, med Italijani pa 71,6 %. Zvišalo se je število prisilnih izselitev zaradi zamujanja pri plačevanju najemnine in število zasegov nepremičnin osebam, ki niso redno odplačevale obrokov stanovanjskega posojila. Znižalo se je število imigrantov, ki sklepajo kupoprodajne pogodbe, točneje skoraj za polovico, saj je prešlo s 16,7 % iz leta 2007 na 8,7 % leta 2010 (53 tisoč transakcij od skupnih 618.819).

Druga generacija

Mladoletnih otrok imigrantov je skoraj en milijon in njihovo število vsako leto zraste za več kot 100 tisoč enot. Med njimi so tako otroci, rojeni v Italiji, kot tisti, ki so se spet združili s svojo družino. Druge generacije (mladoletniki, rojeni v Italiji dvema tujima staršema) so presegle 600 tisoč enot in dosegajo skoraj desetino tujega prebivalstva. Od Italije, ki je država njihove pripadnosti, se zahteva, naj ne upošteva državljanstva kot dejavnika za izključevanje in naj tem otrokom omogoči pridobitev italijanskega državljanstva v sprejemljivem časovnem roku. Na to temo se osredotoča pozornost s kampanjo *L'Italia sono anch'io* (Italija sem tudi jaz) v promociji laičnih in verskih združenj.

Državljan države članice EU

Gre za tujega državljana, ki pripada eni 27 držav Evropske unije (Španija, Portugalska, Francija, Grčija, Italija, Nemčija, Avstrija, Belgija, Nizozemska, Češka, Slovaška, Slovenija, Poljska, Luksemburg, Danska, Velika Britanija, Irska, Švedska, Finska, Romunija, Bolgarija, Ciper, Malta, Madžarska, Litva, Estonija, Latvija). V skladu z direktivo Evropske unije št. 38 iz leta 2004 imajo državljani EU in njihovi družinski člani pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic (ne da bi morali vložiti prošnjo za začasno dovoljenje za prebivanje).

Državljan države nečlanice EU

Gre za tujega državljana, ki ne pripada nobeni od 27 držav članic Evropske unije.

Če želi živeti in delati v Italiji, potrebuje začasno dovoljenje za prebivanje.

Državljan nove države članice EU

Gre za državljana, ki pripada eni novih držav članic Evropske unije, in sicer Bolgariji in Romuniji, ki sta postali članici EU 1. januarja 2007.

Državljanstvo

To je status posameznika kot državljana določene države, ki mu priznava pravice in dolžnosti lastnih državljanov (na primer aktivna in pasivna volilna pravica, pravica do sodelovanja na javnih razpisih itd.). Italijansko državljanstvo je mogoče pridobiti:

▲ avtomatično, na podlagi *ius sanguinis* (zaradi rojstva, priznanja ali posvojitve, tudi s strani enega samega starša, ki je italijanski državljan);

▲ na prošnjo, na podlagi *ius sanguinis* (primer so potomci italijanskega državljana, ki se je izselil v tujino);

▲ na prošnjo, na podlagi *naturalizacije*, za katero lahko zaprosi posameznik, ki neprekinjeno živi v Italiji 10 let. Kdor se rodi v Italiji tujima staršema in neprekinjeno živi v Italiji do 18. leta, mora vložiti prošnjo pred izpolnitvijo 19. leta starosti;

▲ na prošnjo posameznika, ki je služboval v italijanskih diplomatskih predstavništvi v tujini najmanj 5 let;

▲ zaradi sklenitve zakonske zveze z italijanskim državljanom po dveh letih zakonitega stalnega prebivanja v Italiji ali po treh letih poroke v primeru oseb, ki stalno prebivajo v tujini (časovni roki so polovični za tiste zakonce, ki so se jim rodili ali so posvojili otroke), vendar pod pogojem, da niso bile prej podvržene kazenskim postopkom;

▲ na prošnjo zaradi rojstva na ozemljih, ki so bila v preteklosti italijanska (na primer nekdanje kolonije);

▲ na prošnjo zaradi rojstva na ozemlju, ki je pripadalo tedaj že razpadlemu Avstro-Ogrskemu cesarstvu.

Zakaj naj bi migrant hotel italijansko državljanstvo? Razlogov je veliko: na primer zato, ker misli za vedno ostati v Italiji s svojimi otroci, ali ker mu tako ni treba obnavljati začasnega dovoljenja za prebivanje s tveganjem, da nenadoma postane neregularen migrant. Imeti italijanski potni list ne pomeni, da posameznika ostali Italijani avtomatično upoštevajo kot sodržavljana. Za večino ljudi bo običajno italijanski državljan tujega izvora ostal vedno imigrant, Maročan, Kitajec itn.

Emigracija

Gibanje oseb, ki zapustijo nek kraj in se napotijo v drugega. Emigracije so lahko notranje (v okviru meja določene države, na splošno ljudje na primer zapuščajo podeželje in se selijo v mesta), kontinentalne (iz ene države v drugo na isti celini), medkontinentalne (iz ene države v drugo na različnih celinah). Do emigracije prihaja iz razlogov, ki določeno osebo spodbudijo, da zapusti svojo domovino: dejavniki izključitve ali izгона (vojne, lakota, politično ali versko preganjanje, pomanjkanje delovnih možnosti itd.), osebni dejavniki (želja po pustolovščinah, želja po spremembi dela, sklenitev zakonske zveze, združitve družine s sorodniki, ki že živijo v tujini itd.). Do leta 1973 je bila Italija uradno država emigrantov. Na dan 1. januarja 2012 je bilo italijanskih državljanov, vpisanih v matični urad Italijanov s stalnim prebivališčem v tujini (Anagrafe degli italiani residenti all'estero, Aire) 4.208.977 (od tega 47,9 % žensk), kar pomeni, da se

je število v enem letu skupaj povečalo za 93.742 enot. Njihov delež dosega 6,9 % prebivalstva, ki živi v Italiji. Za potomce Italijanov, ki so se izselili v tujino, pa ocene kažejo, da jih je približno 60 milijonov.

Identiteta

Identiteta se po eni strani nanaša na to, kako slehernik upošteva in gradi samega sebe kot člana določenih družbenih skupin (nacija, družbeni razred, kulturna raven, etnija, spol, poklic itd.), po drugi pa na to, kako norme teh skupin omogočajo posamezniku, da upošteva samega sebe, da se giblje, postavlja in vzpostavlja odnose glede na samega sebe, na druge, na skupino, ki ji pripada, in na zunanje skupine, ki jih upošteva, dojema in ocenjuje kot »druge«.

Identiteta določenega človeka nastaja in se spreminja od rojstva do smrti, pogojujejo jo srečanja z drugimi ljudmi, življenjske izkušnje itn. Običajno identiteto migrantov močno ogroža migracijska zgodba slehernika, saj se z migracijo drastično spreminjajo referenčne točke skupin, ki jim migranti pripadajo. Odločno se spremeni tudi jezik, ki ga uporabljajo za sporočanje; jezik je zelo močen dejavnik identitete, tako kot prehrana, oblačila, predmeti, geste itn.

Ilegalni migrant

Ilegalni migrant je oseba, ki pride v Italijo, ne da bi prestopila državno mejo na zakonit način. Ilegalni migrant je tisti, ki vstopi v državo brez potrebnih dokumentov (potni list, vizumi itd.). Koliko je danes ilegalnih migrantov v Italiji? To je težko določiti prav zato, ker so ilegalni migranti. Italijanske meje je zelo lahko prestopiti: na eni strani so Alpe, vse okrog pa je morje. V tisku so zelo odmevne predvsem novice o prihodih z morja, vendar jih veliko vstopi ilegalno v državo prek Alp.

Leta 2010 je bila zabeležena 4201 zavrnitev na mejah in 16.086 prisilnih vrnitev v domovino, medtem ko je bilo ugotovljenih 50.717 neregularnih migrantov; na podlagi ocen je v Italiji skupaj približno pol milijona neregularnih migrantov, se pravi eden na vsakih deset regularnih. Leta 2010 se je v Italiji izkrcalo 4406 oseb (v primerjavi s 36.951 leta 2008 in 9573 leta 2009), vendar so se od leta 2011 izkrcevanja spet začela zaradi političnih neredov v Tuniziji, Egiptu in Libiji.

Imigracija

Prihod oseb iz določene države v drugo. Perspektiva imigracije je osredotočena na razloge, zaradi katerih ljudje vstopijo v neko državo, in na omejitve za vstop v to državo. V tem okviru se namreč govori o dejavnikih privlačnosti (na primer država, ki vabi delovno silo iz drugih držav, da bi zadovoljila notranjo potrebo) in o migracijskih politikah.

Integracija

Integracija je izraz, ki je navidezno zelo preprost. V resnici ga vsi tako pogosto uporabljajo, da lahko na koncu pomeni ideje, ki so si nasprotne, zato je vedno bolje poglobiti pomen besede *integracija*. Če rečemo: »oni se nočejo integrirati«, v resnici mislimo, da »oni nočejo postati taki, kot sem jaz«. Ta definicija integracije je bolj podobna pojmu *asimilacije* (oni, ki postanejo taki, kot smo mi). Če rečemo »integrirani so, delajo v naših podjetjih!«, se v resnici nanašamo na idejo *ločitve* (v življenju obstaja tudi drugo poleg dela, če je za nas migrant le delavec, ne upoštevamo, da ima tudi svojo kulturo, zanimanja, sanje in želje: lahko govorimo o delovni integraciji,

vendar lahko obstaja položaj družbene neintegracije). Reči »smo integrirana družba« je zelo dvomno; kaj to resnično pomeni? Pogosto se ta stavek nanaša na idejo homogenizacije: vzeli smo vse, kar je najboljšega pri vseh ljudeh različnih kultur, ki živijo tukaj, in ustvarili smo novo družbo, boljšo od posameznih začetnih družb. To je ameriški *melting pot*. V resnici obstajajo zgodovinski primeri uspešnosti tega pristopa. Tveganje integracije, ki se jo dojema kot homogenizacijo, je kulturni relativizem: vse kulture so lepe in vsak vzame tisto, kar mu je najbolj všeč v določeni kulturi, spusti pa vse ostalo. Danes mi je všeč to, jutri nekaj drugega. Tveganje takega dojetja integracije je izguba lastne kulturne identitete, zaradi česar postanemo kot ladje sredi morja, ki jih zanaša tok, saj tako vidimo v neki kulturi samo tisto, kar nam je všeč, kar pa nam ni všeč, tisto, s čimer se ne strinjamo, ali tisto, kar se nam zdi negativno, pa spustimo. Pozitivna in konstruktivna interpretacija integracije je tista, ki vključuje dialog: posameznik izhaja iz svoje kulture in vzpostavlja dialog z drugimi kulturami, jih spoštuje in priznava, za kar je potrebno začeti pri skupnih vrednotah (na primer spoštovanje človekovega življenja, pravice otrok itd.).

Italija

V Italiji je bilo leta 1861, ko se je država združila, od 22.182.000 stalnih prebivalcev 89 tisoč tujcev, torej le 1 vsakih 250 (delež 0,4 %), ti pa so imeli pomembne družbene in delovne položaje. Leta 1951, ko je bil izveden prvi popis po drugi svetovni vojni, je bilo tujcev 130 tisoč od skupnih 47.516.000 stalnih prebivalcev, medtem ko so delež 1 % presegli šele leta 1991 (625 tisoč na 56.778.000 stalnih prebivalcev). Od tedaj se je v Italiji začelo obdobje velike imigracije, ki je presegla en milijon oseb šele leta 2001 (1.334.889). Na dan 31. decembra 2010 je bilo od skupnih 60.626.442 stalnih prebivalcev države tujcev 4.570.317 (od teh 51,8 % žensk), kar pomeni delež 7,5 % (52-krat več kot leta 1861). Ti tujci imajo pomembno vlogo pri zapolnjevanju strukturnih vrzeli z demografskega in zaposlitvenega vidika. Ozemeljska razporeditev imigrantov v Italiji je naslednja: severozahod 35,0 %; severovzhod 26,3 %; srednja Italija 25,2 %; jug in otoki 13,5 %. Pri tujcih je povprečna starost 32 let (pri Italijanih 44 let), pri njih beležimo visok delež mladoletnih (21,7 %) in odraslih v delovno aktivni starosti (78,8 %), medtem ko tujci nad 65. letom starosti le rahlo presegajo 2 % (med Italijani pa jih je ena petina).

Izvirne celine imigrantov v Italiji so naslednje: Evropa 53,4 %; Afrika 21,6 %; Azija 16,8 %; Amerika 8,1 % in Oceanija 0,1 %.

Izgon

Izgon ureja 13. člen zakonodajnega odloka št. 286/98 (Enotno besedilo o imigraciji) in je ukrep v pristojnosti prefekta, ki določi oddaljitev tujca z italijanskega ozemlja v primeru, da je vstopil na državno ozemlje tako, da se je izognil pregledom na mejah, ali je ostal na državnem ozemlju, ne da bi vložil prošnjo za začasno dovoljenje za prebivanje, ali pa tega dovoljenja ni obnovil. Izgon vedno izvede kvestor s spremstvom tujca do meje, če pa to ni mogoče, se lahko tujca pridrži v Centru za identifikacijo in izgon (CIE). Če ga ni mogoče niti pridržati v centru, bo ukrep izгона vseboval ukaz, naj tujec zapusti državno ozemlje v roku petih dni. Priziv proti izgonu je mogoče vložiti v roku 60 dni ozemeljsko pristojnemu mirovnemu sodniku. Ukrep izгона za tiste, ki so prej imeli začasno dovoljenje za prebivanje, vendar to ni več obnovljivo, bo vseboval poziv, naj zapustijo državno ozemlje v roku petnajstih dni; v tem primeru je treba v roku 60 dni vložiti priziv na ozemeljsko pristojno Deželno upravno sodišče.

Izkrcanje

Z izrazom »izkrcanje« se pojmuje prihod migrantov brez rednega potovalnega dokumenta za vstop v Italijo z morja. Na podlagi predelave podatkov, pridobljenih s »preglednico izkrcanj« 2011 Oddelka za javno varnost, je prišlo v Italiji v zadnjem letu do 760 »izkrcanj«. Povprečno se je vsakič izkrcalo 72 moških, 5 žensk in 6 mladoletnih; slednji so bili v 94 % primerov brez spremstva. Se pravi, da je z morja prišlo skupaj 63.080 oseb. Glavna kraja izkrcanja sta Lampedusa in Pantelleria.

J2

Drugi jezik (J2) je tisti, ki se ga govori v državi, v katero se oseba priseli. Je jezik, ki se ga morajo odrasli migranti s težavo naučiti zato, da lahko vzpostavijo stike in komunicirajo v novi državi. Pomembno je priznati, da je za migranta italijanski jezik »drugi jezik«, da ima tista oseba svoj materni jezik in da je stopnja sposobnosti pri učenju italijanščine odvisna od izvornega jezika, ne le od stopnje šolanja. Jezik namreč učimo človeka, ki že zna druge stvari! Pri njem že obstaja dediščina znakov in izrazov ali besednih zvez, ki jih je poznal že pred migracijo. Ta pozornost je izrednega pomena, saj se z jezikom prenaša tudi identiteta.

Komplet za izdajo/obnovitev začasnega dovoljenja za prebivanje

Od leta 2007 je za obnovitev in posodobitev dokumentov za prebivanje aktiven postopek, v katerega so vključeni poštni uradi. Za prošnjo za obnovitev ali posodobitev teh dokumentov je treba izpolniti določene obrazce, ki jih je treba dati v namensko tiskano ovojnico (komplet) skupaj s specifičnimi dokumenti. Ovojnico je treba poslati v Rim prek namenskih okenc italijanske pošte. Pošiljka stane od najmanj 73,42 € do največ 273,42 €, in sicer glede na vrsto postopka. Za vsakega družinskega člana nad 14. letom starosti je treba izpolniti en komplet. V trenutku pošiljke se tujcu izda prejemnico, ki velja kot dovoljenje za prebivanje, medtem ko čaka na dokončnega. Prejemnica vsebuje dve šifri, ki prek portala www.portaleimmigrazione.it omogočata sledenje postopku svoje prošnje.

Listina vrednot in državljanstva

To je dokument, ki ga je sestavila italijanska vlada leta 2007. Listina povzema in jasno razčlenjuje temeljna načela naše ureditve, ki ureja življenje skupnosti, tako italijanskih državljanov kot imigrantov, hkrati pa skuša izpostaviti najpomembnejše težave, povezane s temo integracije. Listina je sestavljena na podlagi načel italijanske ustave in najpomembnejših evropskih listin. Na voljo je v 9 jezikih.

Materni jezik

Materni jezik je izvorni jezik, jezik staršev, jezik, s katerim se prenaša identiteta izvorne skupine. Nepravilno je zahtevati, da človek opusti svoj materni jezik, saj to pomeni opustiti del svoje identitete. Neučinkovito je tudi z vidika dojemanja: raziskave kažejo, da se je lažje naučiti novega jezika, če se izhaja iz izvornega. To, da se ne pozabi svojega izvornega jezika (ali to, da se ga na primer otroci, rojeni tujima staršema v Italiji, naučijo), omogoča ohranjanje stikov s svojo širšo družino, ki je ostala v izvorni državi ali se izselila v druge države (bratje in sestre, stari starši, bratranci in sestrične, strici in tete itd.). Vse pogosteje se tudi v naših mestih prireja tečaje maternega jezika tako za otroke kot za odrasle.

Melting pot

Ta besedna zveza izraža ameriški sen o integraciji. Pomislite na »mrzlično iskanje zlata« na Daljnem zahodu. Za iskanje zlata v rekah so iskanci uporabljali neke vrste rešeto, v katerem je voda z zemljo krožila.... krožila.... krožila.... in počasi so odpadali voda, kamni in zemlja, tako da je ostalo samo najboljšo: zlato. Kepe zlata so nato talili v talilnem loncu, da so pridobili en sam dragocen ingot. To je *melting pot*: od vseh kultur obdržimo le najboljše in ustvarimo novo družbo. V resnici Američanom to ni uspelo; res je, da zakoni določajo enake

začetne pogoje za vse ljudi v Združenih državah, vendar manjšine še vedno živijo na robu: imajo dostop le do najslabših delovnih mest, prejemajo nižje dohodke, hodijo v najmanj prestižne šole, živijo v najrevnejših predmestjih itn. Če uporabimo kulinarčno metaforo, je *melting pot* zelenjavna juha, ki med vrenjem topi sestavine, tako da potem ni več mogoče prepoznati posameznih vrst zelenjave, vendar danes v realnosti naletimo pogosteje na situacije solatne skledice (*salad bowl*): skleda mešane solate, v kateri je tudi po dolgem mešanju vedno mogoče prepoznati posamezne sestavine.

Migracijske politike

To so zakoni in določbe, ki jih neka država uvede za urejanje vstopa in prebivanja migrantov na državnem ozemlju. Prvi normativ o imigraciji v Italiji sega v leto 1973, ko so bile uvedene tako imenovane »ustavljajne politike« proti imigraciji. Današnji zakon o migracijah je *Enotno besedilo o imigraciji* (zakonodajni odlok št. 286 z dne 25.07.1998, U.l. z dne 18.08.1998) iz leta 1998, vendar so bile posamezne teme pozneje večkrat spremenjene.

Migracijska veriga

To je mehanizem, ki migranta privede do tega, da sorodnika ali prijatelja povabi, naj se mu pridruži v državi, v kateri trenutno prebiva. To je velik mehanizem samopomoči in vzajemne pomoči, saj novega prišleca sprejmejo prijatelji ali sorodniki, ki mu lahko pomagajo pri vključevanju v nov kontekst.

Migrant

Migrant je človek, ki zapusti svoje mesto in/ali državo zato, da gre v drugo. Z vidika izvirne skupnosti je emigrant oz. izseljenec (tisti, ki se izseli), z vidika ciljne družbe pa je imigrant oz. priseljenec (tisti, ki se priseli). Če je razdalja med dvema mestoma majhna, morda migrant ne bo upoštevan kot tujec in se ne bo počutil kot tujec. Tudi če gre za malo kilometrov, ga bodo vsekakor najverjetneje upoštevali kot tujega in tudi on se bo tako počutil, vsaj na začetku (ker ne pozna nikogar itd.). Če migrant prestopi državne meje, potem bo za ciljno družbo nedvomno tujec (ne-italijanski državljan).

Nepripadnost

Med svojo migracijsko zgodovino migrant pogosto preizkusi občutek nepripadnosti ali nepopolne pripadnosti: ne more reči, da pripada izvorni skupnosti, ker jo je zapustil pred dolgim časom, hkrati pa ne čuti pripadnosti ciljni skupnosti (Italiji), ker se še ni popolnoma vključil v novo kulturno in jezikovno okolje ipd. Ta položaj »marginalnega človeka«, ki živi na robu tako izvirne kot ciljne skupnosti, je zelo težaven za osebo, ki ga doživlja.

Neregularen

Neregularen migrant je oseba, ki živi v neki državi, ne da bi imela zakonsko predvidene dokumente za prebivanje. Brez dvoma je neregularno prisoten na italijanskem ozemlju tisti, ki je v državo vstopil kot ilegalni migrant. Danes pa je vse več primerov ljudi, ki so dolgo živeli v Italiji z zakonsko predvidenim začasnim dovoljenjem za prebivanje, vendar so po določenih življenjskih dogodkih ali zaradi gospodarske krize izgubili delo in posledično tudi začasno dovoljenje za prebivanje, tako da so postali neregularni. Neregularen lahko postane tudi deček ali deklica, ki se je tujima staršema rodil/a v Italiji (tako imenovana druga generacija) in ob dopolnitvi 18. leta starosti nima subjektivnih pogojev za pridobitev zakonsko predvidenega začasnega dovoljenja za prebivanje (na primer za študij ali delo).

Oskrbovalka na domu

»Oskrbovalka na domu« je oseba, običajno ženskega spola, ki skrbi za eno ali več starejših ali nesamostojnih oseb, ker družinski člani tega ne morejo delati (zaradi službenih obveznosti, ker živijo daleč itd.). Gre za delavke, ki vzpostavijo odvisno delovno razmerje z družino, ki tako postane delodajalec z vsemi obveznostmi in dolžnostmi, ki jih to predpostavlja za obe strani. V resnici zakoni določajo, da je pravilno ime za to delo »družinski pomočnik/pomočnica«. Večina družinskih pomočnic je tujk, predvsem iz Vzhodne Evrope.

Potni list

Potni list je formalni identifikacijski dokument ali potrdilo, ki ga izda državna vlada in ki identificira njegovega imetnika kot državljana tiste države, ki v imenu suverenosti ali vlade države izdajateljice prosi za dovoljenje, da lahko vstopi ali gre skozi druge države.

Pripadnost

Občutek osebe, da je del nečesa: nekega kraja, neke skupnosti, določene družine. Vsak od nas lahko reče, da pripada določeni družini, skupnosti ali kraju. Raziskave dokazujejo, da migranti običajno eksperimentirajo s sistem »raznolikih pripadnosti«: pripadajo več krajem glede na to, v kolikih so živeli, več skupnostim glede na srečanja z drugimi osebami, ki so jih doživeli v svojem življenju. Pogosto se soočajo tudi s pripadnostjo različnim kulturam: izvorni, prehodni, kulturi ciljne države, izvorni kulturi svojih staršev in kulturi prijateljev v ciljni državi.

Ravenna

Comune di Ravenna

Prebivalstvo pokrajine Ravenna je na dan 1. januarja 2011 štelo 392.458 prebivalcev, od teh 190.249 moškega in 202.029 ženskega spola. Tuje prebivalstvo, ki stalno prebiva v pokrajini, šteje 43.610 oseb, kar pomeni 11,11 % skupnega stalno prebivajočega prebivalstva; od teh je 22.090 oseb ženskega

(50,65 %) in 21.520 moškega spola (49,35 %).

Glede na izvor prihajajo najbolj številne skupnosti iz Romunije (22,32 % tujega prebivalstva), Albanije (16,26 %) in Maroka (12,39 %). Glede na prejšnje leto je število teh treh skupnosti rahlo upadlo. Večina tujcev živi v urbanih okoljih, predvsem v Ravenni (18.238), Faenzi (6248), Lugu (3471) in Cervii (3171). Skupen povprečni delež znaša 11,11 %, kar pomeni rahlo povečanje glede na prejšnje leto (10,40 %).

Glede starosti tujega prebivalstva, večina prebivalcev spada v skupino med 25. in 29. letom starosti, za njo je skupina med 30. in 34. letom starosti (22,45 %), potem skupina med 20. in 24. letom starosti (21,45 %) in starostna skupina od 0 do 4 leta (20,21 %). Ta zadnja skupina (0-4 leta), ki se je v primerjavi z letom 2009 povečala, dobro ponazarja dejstvo, da je 20 otrok na vsakih 100 tujega izvora. Med tujim prebivalstvom, stanujočim v pokrajini, prevladuje starostna skupina med 0 in 44 leti, ki dosega 77 %.

Med tujimi državljani znaša starostna skupina nad 65. letom samo 1,16 %, kar pomeni znižanje v primerjavi z letom 2009. Za italijansko prebivalstvo pa je podatek obraten, z znatno večjo navzočnostjo državljanov nad 65. letom starosti v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami.

V šolskem letu 2010/2011 je bilo v pokrajini Ravenna v šolah vseh stopenj in vrst (razen na univerzi) kar 6189 tujih dijakov.

Navzočnost tujih dijakov se je v primerjavi s prejšnjim šolskim letom povečala za 4,28 % (+254 enot). Glede na trend rasti v zadnjih 5 letih je bila v šolskem letu 2010/2011 zabeležena najnižja rast navzočnosti tujih dijakov. Na območju Faenze je prišlo glede na prejšnje šolsko leto do zmanjšanja števila tujih dijakov tako v osnovni (-14,95 %) kot v srednji šoli (-29,22 %). Večje povečanje tujih dijakov je bilo zabeleženo na višjih šolah.

Največje število dijakov je treh narodnosti: albanske (1096 dijakov); romunske (815 dijakov); maroške (801 dijak).

Sporazum o integraciji

Predvideva ga zakon št. 94/2009. Dokument sestavljajo kreditne točke, ki zadevajo zavezo k upoštevanju specifičnih ciljev za integracijo, te pa je treba zbrati v obdobju veljavnosti začasnega dovoljenja za prebivanje. Podpis sporazuma je temeljnega pomena za izdajo začasnega dovoljenja za prebivanje za tujce nad 16. letom starosti, ki vstopijo v Italijo prvič in vložijo prošnjo za začasno

dovoljenje za prebivanje z veljavnostjo do enega leta. Izguba kreditnih točk lahko privede do preklica začasnega dovoljenja za prebivanje in do izгона tujega državljan. Sporazum je na voljo v 20 jezikih in velja od 10. marca 2012.

Strpnost

Izraz strpnost oz. toleranca izhaja iz naravnih znanosti in pomeni »maksimalna meja«: ekosistem tolerira rast nekega organizma do tedaj, ko ta začne ogrožati skupni sistem. Naj podamo primer iz biologije: v mlaki je mogoče tolerirati tako število krapov, ki omogoča, da ostane ekosistem v ravnovesju; če želimo navesti primer s področja medicine je tolerirano število bakterij do take meje, ki nam omogoča, da ne zbolimo. Tudi v fiziki pomeni »toleranca« najvišjo sprejemljivo vrednost: tolerirana napaka pri merilnem inštrumentu (metru) je odstotna napaka, ki jo je mogoče sprejeti, ne da bi kompromitirali merjenje. V

humanističnih vedah pa izraz toleranca oz. strpnost pridobi nešteto pomenov, med katerimi so si nekateri tudi v nasprotju (tako kot za izraz integracija). Na splošno se ta izraz uporablja, ko se namerava reči, da smo pripravljeni na srečanje in dialog z drugim. Reči »jaz sem strpna/tolerantna oseba« v resnici ne pomeni nič, če se ne opredeli, kaj smo pripravljeni tolerirati in kaj ne. Nihče ne more tolerirati vsega. Toleranca oz. strpnost je lestvica, ki se začneja z netolerantnostjo oz. nestrpnostjo (odklonom) in gre vse do popolne tolerance oz. strpnosti (izmenjave/deljenja). Naša kultura, naše vrednote in naša zgodovina nas vodijo k temu, da opredelimo, kaj smo z drugo osebo pripravljeni *deliti* (maksimalna toleranca), pri njej *sprejeti* (pogojena toleranca) ali *zavrniti* (netolerantnost). Primer: lahko delim post s svojo muslimansko prijateljico med obdobjem ramadana (saj to delam tudi jaz za veliko noč!), lahko sprejemem, da ona nosi ruto (to ni v nasprotju z mojimi vrednotami), zavračam pa, da mora ženska proti svoji volji ostajati zaprta doma in misliti samo na to, da je čim boljša mati in žena (netolerantnost).

Šola

V šolskem letu 2010/2011 je število tujih dijakov doseglo 709.826, kar pomeni, da se je povečalo za 5,4 % oziroma doseglo delež 7,9 % celotne šolske populacije (to je še bolj izrazito v vrtcih in osnovnih šolah). Od teh dijakov jih je 42,2 % rojenih v Italiji (približno 300 tisoč). Tujih univerzitetnih študentov je 61.777 (3,6 % skupnega števila univerzitetnih študentov), med njimi pa prevladujejo Albanci, Kitajci, Romuni, Grki, Kamerunci in Maročani. V šolskem letu 2010/2011 jih je diplomiralo 6.764 (2,3 % skupnega števila diplomiranih).

Tuji mladoletniki brez spremstva

Tuji mladoletniki brez spremstva (Minori Stranieri non Accompagnati, MSNA) so mladoletni tujci, ki so v Italiji sami, brez sorodnikov. Socialna služba občine, v kateri so navzoči, preveri, ali resnično nimajo sorodnikov, ki bi lahko skrbeli zanje, in če je izid negativen, ga sprejme v svojo oskrbo (postane njihov skrbnik), jih vključi v namenske strukture in jih spremi do polnoletnosti. Ko dopolnijo 18 let pa jih morajo strukture za mladoletnike po zakonu izključiti in oni si morajo samo dobiti delo in dom in izvesti postopek za pridobitev začasnega dovoljenja za prebivanje iz delovnih razlogov. V

Italiji je bilo 31. maja 2012 mladoletnikov brez spremstva 5455, od teh 1609 iz držav Severne Afrike, v katerih potekajo neredi. Samo v deželah, ki imajo za cilj konvergenco (Regioni Obiettivo Convergenza), jih je 1591, od teh 989 iz severnoafriških držav, kjer potekajo neredi (podatki: Odbor za tuje mladoletnike/Comitato per minori stranieri).

Ustreznost bivalnih prostorov

To je potrdilo, ki ga proti plačilu izstavijo tehniki občine ali podjetja za zdravstvene storitve. Ta dokument se zahteva samo od tujcev, ki nameravajo zaprositi za združitev družine ali za dolgotrajno dovoljenje za prebivanje. Ustreznost bivalnih prostorov upošteva velikost stanovanja, higiensko-sanitarne pogoje in skladnost napeljav.

Začasno dovoljenje za prebivanje

To je dokument, ki potrjuje zakonito navzočnost državljan države nečlanice EU na državnem ozemlju. Lahko je izdan v papirnati ali elektronski različici in poleg splošnih podatkov tujega državljanja vsebuje informacije o datumu njegovega vstopa v Italijo in o razlogih njegovega bivanja v državi. Od leta 2007 večino prošelj za izdajo ali obnovo začasnega dovoljenja za prebivanje tujci pošiljajo prek poštne urade po izpolnitvi namenskega kompleta.

Na poštne urade je mogoče vložiti prošnje za izdajo, obnovo, kopijo in posodobitev naslednjih začasnih dovoljenj za prebivanje: posvojitve, varstvo, čakanje na zaposlitev, čakanje na ponovno pridobitev državljanstva, družinski člani, iz delovnih razlogov, iz poklicne misije, iz verskih razlogov, izbirno prebivališče, raziskovanje, študij, dovoljenje za prebivanje EU za tujce, ki ostajajo daljši čas (nekdanje dovoljenje za prebivanje za nedoločen čas/Carta di soggiorno), politični azil (samo obnova), status apatrida (brez državljanstva, samo obnova) in pretvorba začasnih dovoljenj za prebivanje druge tipologije v dovoljenja zaradi zaposlitve v odvisnem delovnem razmerju, iz družinskih razlogov, iz študijskih razlogov ali zaradi izbirnega prebivališča.

Nasprotno pa je še treba vložiti prošnjo na kvesturo za izdajo, kopijo, posodobitev ali pretvorbo naslednjih začasnih dovoljenj za prebivanje: iz poslovnih razlogov, zaradi zdravljenja, za športna tekmovanja, iz humanitarnih razlogov, za mladoletnike, iz pravnih razlogov, za integracijo mladoletnika, za delovne počitnice, za prošnjo za azil, za status begunca (prva izdaja) in za status apatrida (prva izdaja).

Združitev družine

Tuji državljani z rednim dovoljenjem za prebivanje za daljši čas (nekdanja *Carta di soggiorno*) ali začasnim dovoljenjem z veljavnostjo več kot leto dni, izdanim iz delovnih razlogov, zaradi azila, študija, iz verskih ali družinskih razlogov, lahko prosijo, da se jim v Italiji pridružijo najbližji sorodniki, da spet združijo svojo družino. Prošnjo za združitev družine je mogoče vložiti za svojega soproga, od katerega pa tujec ne sme biti zakonsko ločen; za svoje mladoletne otroke, četudi so rojeni zunaj zakona ali iz drugih zakonov, vendar pod pogojem, da je drugi starš podal privolitev; za polnoletne otroke, ki jih vzdržujejo starši in ki ne morejo skrbeti sami zase zaradi težkih zdravstvenih razmer (100-odstotna invalidnost); za svoje starše, ki jih vzdržujejo in ki v izvorni državi nimajo otrok ali jih ti ne morejo vzdrževati zaradi zdravstvenih razlogov, za katere je treba predložiti ustrezno dokumentacijo.

Za vložitev prošnje za združitev družine se je treba zglasiti pri Enotnem okencu za imigracijo na prefekturi, pristojni za mesto, v katerem tujec živi. Prošnjo je treba priložiti dokumentacijo, ki dokazuje, da ima tujec na voljo ustrezno prebivališče (ustreznost bivalnih prostorov) in da prejema letne dohodke na podlagi zakonitega dela. Minimalno potrebni dohodki tujca, ki vlaga prošnjo, so spremenljivi glede na število družinskih članov, ki jih vzdržuje in za katere prosi za združitev, vsekakor pa ne smejo biti nižji od zneska letnega socialnega prispevka.

Filmi (Učitelj ali profesor naj si jih ogleda pred predvajanjem v razredu. Predvsem filmi 3, 4 in 5, četudi so protagonisti mladoletniki, vsebujejo problematične scene in zadevajo zahtevne problematike.)

1. **Zadeni kot Beckham** http://en.wikipedia.org/wiki/Bend_It_Like_Beckham
2. **Il mio grasso e grosso matrimonio greco**
http://en.wikipedia.org/wiki/My_Big_Fat_Greek_Wedding
3. **Quando sei nato non puoi più nasconderti**
<http://cineuropa.org/ff.aspx?t=ffocusarticle&l=en&did=57326&tid=1087>

4. **Pojdi, vidi, zmagaj** http://en.wikipedia.org/wiki/Live_and_Become
5. **Welcome** [http://en.wikipedia.org/wiki/Welcome_\(2009_film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Welcome_(2009_film))
6. **Drugi filmi** <http://kids.mymovies.it/percorsi/?id=89>

Risani filmi

1. **How to Train Your Dragon** [http://en.wikipedia.org/wiki/How_to_Train_Your_Dragon_\(film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/How_to_Train_Your_Dragon_(film))
2. **Rango** [http://en.wikipedia.org/wiki/Rango_\(2011_film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Rango_(2011_film))
3. **Azur in Asmar** <http://www.animateka.si/sl/2008/slon/Azur-Asmar>
4. **Kiriku in čarovnica** <http://www.premiera.si/film/614>
5. **Modri skakač** http://www.slocartoon.net/?cartoon_id=1282&main=cartoons/cartoon

Koristne povezave (v italijanščini)

Sporazum o integraciji	http://www1.interno.gov.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/sala_stampa/speciali/accordo_integrazione/accordi_e_brochure.html
Listina vrednot	http://www1.interno.gov.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/sala_stampa/speciali/accordo_integrazione/carta_dei_valori.html
Državljanstvo	http://www.interno.gov.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/servizi/come_fare_cittadinanza/Guida_alla_Cittadinanza.html
Clandestino, pesem, Manu Chao	http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=MNzafK1Hlro
Podatki, poročila, članki, novice	http://www.dossierimmigrazione.it/ http://www.integrazionemigranti.gov.it/ http://www.meltingpot.org/ http://www.stranieriinitalia.it/
Začasno dovoljenje za prebivanje/komplet	http://www.portaleimmigrazione.it/
Enotno besedilo o imigraciji	http://www.altalex.com/index.php?idnot=836
Druge generacije	www.secondegenerazioni.it/ http://www.yallaitalia.it
L'Italia sono anch'io/Italija sem tudi jaz	http://www.litaliasonoanchio.it/
Ravenna (Osservatorio immigrazione/Opazovalnica za imigracijo)	http://www.provincia.ra.it/Argomenti/Sociale/Immigrazione